

INHOUD

1	De rechtsstaat: bekt lekker, slecht begrepen	13
1.1	Stresstests voor de rechtsstaat	13
1.2	Waarom de rechtsstaat in de bestuurswetenschap?	28
1.3	Waarom een bestuurswetenschappelijk perspectief op de rechtsstaat?	31
1.4	Dé rechtsstaat?	34
1.5	Opzet van het boek	39
2	De superieure rechtsstaat	43
2.1	Wat maakt een land welvarend en gelukkig?	43
2.2	Welke bestuurlijke instituties doen ertoe?	44
2.3	Het wondermiddel rechtsstaat: hoe werkt het?	61
2.4	De rechtsstaat is de sleutelinstitutie, maar welke rechtsstaat?	68
2.5	En toch ...	74
3	De rechtsstaat als idee	77
3.1	Inleiding	77
3.2	Een staat gebonden aan het recht	82
3.3	De Europese rechtsstaat	88
3.4	De rechtsstaat Nederland	92
3.5	Rechtsstaatdenkers en rechtsgeleerden	99
3.6	Rechtsstaat versus 'rule of law'	103
3.7	Het empirisch rechtsstaatbegrip	106
3.8	Rechtstheoretici over de rechtsstaat	108
3.9	Voorbij het politiek gebruik van de rechtsstaat	118
4	De rechtsstaat als praktijk: een prisma	123
5	Het juridisch perspectief: de rechtsstaat als juridisch bouwwerk	129
5.1	Inleiding	129
5.2	Het juridisch perspectief op de rechtsstaat	130

5.3	Centrale concepten en kernelementen	145
5.4	De bijdrage van de juridische hoofdkleur	153
6	Het sociaalwetenschappelijk perspectief: de rechtsstaat als normatieve institutionele orde	155
6.1	Inleiding	155
6.2	De rechtsstaat als sociale institutie	157
6.3	Hoe 'werkt' de rechtsstaat als normatieve institutionele orde?	166
6.4	De bijdrage van de sociaalwetenschappelijke hoofdkleur	193
7	Het bestuurswetenschappelijk perspectief: de rechtsstaat als bestuurlijk principe	195
7.1	Inleiding	195
7.2	Het bestuurswetenschappelijk perspectief op de rechtsstaat	198
7.3	Hoe 'werkt' de rechtsstaat vanuit bestuurswetenschappelijk perspectief?	211
7.4	De bijdrage van het bestuurswetenschappelijk perspectief	238
8	De rechtsstaat: een drukvat	241
8.1	De drie hoofdkleuren in samenhang	241
8.2	De rechtsstaat: een spanningsvolle 'mode of government'	244
9	Rot in de rechtsstaat?	253
9.1	Institutionele crises	253
9.2	Crisissignalen	258
9.3	De rechtsstaat Nederland in crisis: verklaringen en bewijs	263
9.4	Een propositie: de vicieuze spiraal	284
10	Juridisering, instrumentalisme en flipperkastpolitiek	291
10.1	Kun je ook te veel rechtsstaat hebben?	291
10.2	Juridisering en juridificering van het bestuur	294
10.3	Rechtsinstrumentalisme	304
10.4	Flipperkastpolitiek in een dolgedraaide regelmachine	316
10.5	De propositie: stuwende krachten achter de vicieuze spiraal	320
11	Hoe keren we de institutionele crisis van de rechtsstaat?	323
11.1	Waar staan we?	323
11.2	Eerste orde maatregelen: minder regels, meer uitvoering en handhaving	326
11.3	Tweede ordemaatregelen: rechtsstatelijk ethos, maar met wat harde 'back-ups'	336
11.4	Een verzuchting tot slot ...	342

<i>Inhoud</i>	11
Nawoord	345
Literatuur	353
Appendix	369
Trefwoordenregister	371